

VOORSTEL

Onderwerp:	RES 2.0 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Aandachtsveldhouder:	Ing. A.E.H. Looman
Informatie bij:	Opgavemanager Gezonde leefomgeving / circulair
Zaaknummer	330705
Openbaarheid:	Openbaar
Bijlage(n):	1. RES 2.0 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen 2. Brief aan Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Advies Commissie Financiën en Bestuurlijke Zaken:

De commissie heeft het voorstel op 17 februari besproken. De commissie vindt het voorstel informatief en blijft graag geïnformeerd. Er is geconstateerd dat er veel bestuurlijke drukte is. De commissie adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur. Tevens adviseert de commissie om voor het vervolg van de RESsen het college te mandateren om besluiten te nemen en het algemeen bestuur met een mededeling te informeren. Dit zou gecombineerd kunnen worden voor de verschillende regio's waar dit mogelijk is.

Reactie college van dijkgraaf en heemraden:

Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 10 maart a.s. Er wordt een voorstel voor het algemeen bestuur voorbereid ten aanzien van deelname aan en bestuurlijke besluitvorming van de RESsen.

Advies

1. Vaststellen van het Regionaal Programma Energievoorziening 2.0 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
2. De RES-werkorganisatie hiervan op de hoogte brengen door verzending van de bijgaande brief.

Inleiding

In Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werken 16 gemeenten, de provincie, 3 waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat hoe in de GMR-regio van fossiele energie wordt overgeschakeld op duurzame elektriciteit en warmte. Ook staat in de RES welke infrastructuur en opslag daarvoor nodig zijn.

Op 11 mei 2021 is de eerste RES versie (1.0) door het algemeen bestuur van het waterschap vastgesteld. In deze RES versie is onder andere afgesproken om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken. In 2024 is de RES verrijkt met de beschrijving van een strategie hoe te komen tot invulling van dit doel.

Op dit moment ligt RES 2.0 voor waarin de nadere uitwerking is opgenomen (zie bijlage 1.). De afspraken en kaders van de RES 1.0 blijven gehandhaafd.

Ontwikkeling scope RESsen

De RESsen in Nederland verbreden het aandachtsveld. Bij RES 1.0 lag de focus op de opwekking van duurzame elektriciteit. Inmiddels wordt in de RES regio's ook gekeken naar het energiesysteem (inclusief energiesysteemanalyse) en de warmtetransitie. Het is de

bedoeling is dat de RES ontwikkelt naar een RPE: Regionaal Programma Energiesysteem (een vrijwillig programma dat onder de Omgevingswet valt).

De Groene Metropoolregio heeft ervoor gekozen deze versie nog als 'RES' uit te brengen. Er wordt inmiddels wel gekeken naar het energiesysteem en de warmtetransitie, maar er is nog geen energiesysteemanalyse uitgevoerd. Ook wordt nog gebruik gemaakt van zoekgebieden, wat bij een RPE niet aan de orde is.

Ontwikkelingen Groene Metropoolregio sinds RES 1.0

Er is sinds RES 1.0 veel veranderd: er zijn ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en stikstof en er zijn oplopende wachttijden voor uitspraken van de Raad van State en terugleverkosten voor elektriciteit. Ook nieuwe ruimtelijke beperkingen spelen een rol, zoals het wespensdiefbeleid op en rond de Veluwe en restrictiever provinciaal beleid voor de ontwikkeling van zon- en windenergie. Deze ontwikkelingen maken het moeilijk om voor 2030 (deadline vanuit het Klimaatakkoord) de benodigde grootschalige duurzame elektriciteitsprojecten te ontwikkelen.

Voor de zomer van 2023 is de regionale planMER (milieueffectrapportage) afgerond. Op basis van de uitkomsten zijn aanvullende zoekgebieden voor windenergie vastgesteld. Deze nieuwe zoekgebieden zijn opgenomen in de RES 2.0. De planMER wordt vastgesteld als bijlage van de RES 2.0.

Aanvullend in de RES 2.0 ten opzichte van RES 1.0

In de RES 2.0 staat het energiesysteem centraal: het dichterbij brengen van vraag en aanbod van energie. Er zijn afspraken gemaakt over de gezamenlijke inzet voor de ontwikkeling van een integraal en toekomstbestendig energiesysteem. Ook is een aantal nieuwe zoekgebieden opgenomen voor windenergie en er is onderzoek gedaan naar collectieve warmtebronnen in de regio. In RES 2.0 is een hoofdstuk opgenomen over de warmtetransitie.

Van de afgesproken 1,62 TWh in de RES 1.0 is op dit moment 0,71 TWh gerealiseerd en 0,50 TWh vergund. 0,11 TWh aan projecten liggen voor bij de Raad van State en betreffen vergevorderde windinitiatieven. Dit betekent dat de GMR regio voor de komende periode nog een restopgave heeft van 0,30 TWh aan grootschalige duurzame elektriciteitsopwek.

Vaststelling RES 2.0

Bij de RES 1.0 is afgesproken dat het algemeen bestuur van het waterschap instemt. Sinds de Omgevingswet is de RES een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Een dergelijk programma moet volgens het Omgevingsbesluit worden vastgesteld door GS, College van B&W en het algemeen bestuur van het waterschap. Inmiddels wijken waterschappen hiervan af en laten RES/ uitvoeringsdocumenten door het college vaststellen.

Eerder genomen besluiten

Op 11 mei 2021 heeft het algemeen bestuur besloten om:

1. In te stemmen met De Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0) van de regio Arnhem-Nijmegen (nu genoemd Groene Metropoolregio), West-Overijssel en Twente vast te stellen.
2. Het algemeen bestuur verzoeken om de RES-werkorganisaties te informeren over het genomen besluit door verzending van de bijgaande brief.

Op 22 maart 2022 heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten:

1. De stukkenstroom voor de RESsen, bestuurlijk pragmatisch te behandelen, passend bij de rol van de waterschappen.

2. De BAC Waterketen een keer per jaar informeren over de stand van zaken RES.

Op 6 juni 2023 heeft het college besloten om:

1. In te stemmen met de voortgangsrapportages van de RES Stedendriehoek en RES Groene Metropool en de instemming schriftelijk kenbaar maken door middel van bijgaande brief.

Op 19 november 2024 heeft het college besloten om:

1. Kennis te nemen van de verrijkte RES 1.0 van de Groene Metropoolregio

Op 15 juli 2025 heeft het college van dijkgraaf en heemraden besloten:

1. In te stemmen met de voortgangsrapportage RES Groene Metropoolregio en de instemming schriftelijk kenbaar maken door middel van bijgaande brief.

Onderbouwing

1.1 Het algemeen bestuur wordt verzocht de Regionale Samenwerkingsagenda vast te stellen.

De GMR vraagt het college van het waterschap de RES 2.0 vast te stellen, maar geeft aan dat de keuze bij het waterschap ligt om daar desgewenst van af te wijken. Door vaststelling door het algemeen bestuur volgen we de Omgevingswet.

1.2 De RES 2.0 Groene Metropool betreft een verbreding van de RES 1.0

Door ontwikkelingen (netcongestie, ruimtelijke beperkingen etc.) die duurzame opwekking hebben bemoeilijkt zal het bod van RES 1.0 niet in 2030 gehaald worden. Een integrale aanpak is daarom nodig. Dit wordt in de RES 2.0 opgepakt door op inhoud te verbreden en in te zoomen op het energiesysteem en de warmtetransitie.

1.3 Waterschap Rijn en IJssel draagt bij aan de doelen van de RES.

Het waterschap draagt bij door onze eigen inzet op energieneutraliteit (energiebesparing en duurzame opwekking) binnen de Groene Metropoolregio. De windmolens bij Duiven zijn daar een voorbeeld van. Bij RWZI Nieuwgraaf wordt ingezet op een grotere productie van biogas en afzet van het biogas als groengas. Door deelname aan de HUB Innofase wordt met bedrijven op Innofase en de netbeheerder gezocht naar een oplossing voor de aanwezige netcongestie.

Het waterschap zet ook in op de energietransitie van derden: verkend wordt of warmte uit het effluent van RWZI Nieuwgraaf kan bijdragen (aan?) de warmtetransitie van de bebouwde omgeving.

1.4 Vaststelling van de RES 2.0 Groene Metropoolregio heeft voor het waterschap geen consequenties.

Het zwaartepunt van de doorwerking van de RES 2.0 ligt bij de gemeenten. Het waterschap zet in het overleg het belang van 'water- en bodem sturend' in. Het waterschap brengt de eigen energietransitie in en biedt partijen de mogelijkheid om met onze assets duurzame energie op te wekken.

2.1 Het bestuurlijke besluit wordt schriftelijk medegedeeld.

De procesregisseur van de RES Groene Metropoolregio wordt schriftelijk van het besluit van het algemeen bestuur van waterschap Rijn en IJssel op de hoogte gebracht (zie bijlage 2).

Kosten

Vaststelling van de RES 2.0 Groene Metropool regio heeft geen financiële consequenties.

Kantttekeningen en risico's

Geen.

Juridische consequentie

Geen.

Participatie en communicatie

Participatie en communicatie over de RES 2.0 GMR verloopt via de deelnemende 16 gemeenten en de website van GMR.

Uitvoering

De inzet op windenergie, HUB en aquathermie uit afvalwater in het RES document is meegenomen in de opgave Klimaatneutraal en Circulair van waterschap Rijn en IJssel.